

Juan Felix Iregi Lete
Eskoriatza, Gipuzkoa (1960)

Aurkibidea

Biografia

Lete auzoko Santa Lutzia baserrikoa. Lete auzoari buruz eta San Juan jaiekin lotutako ohituren inguruan hitz egin zigun, batez ere. [Aintzane Ortiz de Zarate](#) emaztearekin batera, etxe-aurrea ira eta loreekin apaintzearen ohitura erakutsi zigun.

Zintak

ESK-095

- **Proiektua:** Eskoriatzako ohiturak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Odria, Haizea
- **Data:** 2021-05-22
- **Iraupena:** 43 min
- **Euskarria:** Bideo digitala

Pasarteak

1. 'Leete' auzoa

- **Erref:** ESK-095/003
- **Iraupena:** 0:00:30. **Hasi:** 00:01:26. **Bukatu:** 00:01:56
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:

Eskoriatzako Lete auzoari bertakoek 'Leete' esaten diote.

2. Lete auzoa nola aldatu den

- **Erref:** ESK-095/004
- **Iraupena:** 0:01:09. **Hasi:** 00:01:56. **Bukatu:** 00:03:05
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Baserria vs. Kalea
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:

Orain lehen baino etxe gehiago daude Leten. Juan Felix mutikoa zela, bizilagun asko kalera joan ziren bizitzera, fabriketako lana zela eta. Gaur egun jende asko itzuli da auzora.

3. Santa Lutziak Leten

- **Erref:** ESK-095/006
- **Iraupena:** 0:00:28. **Hasi:** 00:03:16. **Bukatu:** 00:03:44
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Auzoko ospakizunak

Laburpena:

Lete auzoko ospakizun bakarretakoa Santa Lutzia egunekoa da.

4. Letek auzo izaera lortu

- **Erref:** ESK-095/008
- **Iraupena:** 0:00:49. **Hasi:** 00:04:04. **Bukatu:** 00:04:53
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:

Leten ez da eskolarik egon, Eskoriatzako herriko eskolara joaten ziren. Orain dela 25-30 urtera arte Letek ez du izan auzo izaerarik; kale-baserritzat hartzen ziren bertakoak.

5. Mutikotan jolastu baina lan egin beharra ere bai

- **Erref:** ESK-095/010
- **Iraupena:** 0:01:22. **Hasi:** 00:05:39. **Bukatu:** 00:07:01
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Juan Felix mutikoa zenean auzoan bi familia bakarrik bizi ziren. Asteazkenean zehar bizilagunak ziren neskatilekin jolasten zuen. Asteburutan Arkarazo eta Mendiolako lehengusu-lehengusinekin elkartzen zen. Pixka bat hazten zirenean baserrian lagundu beharra izaten zen.

6. Baserrian egin beharreko lanak

- **Erref:** ESK-095/011
- **Iraupena:** 0:01:05. **Hasi:** 00:07:01. **Bukatu:** 00:08:06
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Ortuan eta soloan lan egin beharra izaten zen. Behiak zeuzkaten eta ama kalera joaten zen esnea banatzera astoarekin. 14-15 urterekin Juan Felix amari laguntzen hasi zen.

7. Kalerako bidea oinez egin behar

- **Erref:** ESK-095/013
- **Iraupena:** 0:02:01. **Hasi:** 00:08:39. **Bukatu:** 00:10:40
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak

Laburpena:

Juan Felix umea zenean ez zegoen errepiderik Letera eta eskolarako bidea oinez egiten zuen. Txabola bat zeukaten alokatuta eta bertan aldatzen zituzten oinetako zikinak. 18 urterekin gidatzeko baimena atera eta kotxea erosi zuen. Errepidea noiz asfaltatu zuten.

8. Euren etxea mojen komentua izandakoa

- **Erref:** ESK-095/014

- **Iraupena:** 0:01:21. **Hasi:** 00:10:40. **Bukatu:** 00:12:01
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Eraikuntza erlijiosoak

Laburpena:

Euren etxea klausurako mojen komentua izan omen zen. Orduko leiho gotikoak mantendu egin dituzte.

9. San Juanetan tantaia jasotzearen ohitura

- **Erref:** ESK-095/016
- **Iraupena:** 0:03:49. **Hasi:** 00:12:09. **Bukatu:** 00:15:58
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak
- Aisia » Jai-giroa » San Juan
- Aisia » Jai-giroa » Santa Ageda
- Ohiturak eta bizimodua

Laburpena:

Eskoriatzan San Juan bezperan ohitura izaten da kintoek plazan tantaia ("txopua") jasotzea. Mutilentzat egun handia izaten zen. Hurrengo urteko Santa Agedan eskean ateratzen ziren. Zuhaitza "lapurtu" egin behar izaten zen. Botatzeko motozerra erabili zuten bere garaian. Plazara arrastaka eramaten zen. Jasotzeko ere eskuz egiten zen, sokekin. Jaso aurretik zuritu egin behar zen. Puntan aza eta ikurrina ipini zizkioten. Nola jasotzen zen.

10. San Juan sua

- **Erref:** ESK-095/017
- **Iraupena:** 0:02:44. **Hasi:** 00:15:58. **Bukatu:** 00:18:42
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Auzoko ospakizunak
- Ohiturak eta bizimodua
- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak
- Aisia » Jai-giroa » San Juan
- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Ohiturak eta sinesmenak

Laburpena:

San Juan sua Eskoriatzako plazako izkina batean egiten zen, erdian tantaia jasotzen baitzen. Sua piztea "mamu txarrak uxatzeko eta onarekin geratzeko" egiten omen zen. Bera mutikoa zela baserri bakoitzak bere sua egiten zuen. Auzoan bi familia bakarrik gelditu ziren garaian, bizilagunekin batera egiten hasi ziren. Duela urte gutxi, auzokide guztiak batera, ermita ondoan su bakarra egiten hasi ziren.

11. Suaren inguruan errezatu, abestu eta salto

- **Erref:** ESK-095/018
- **Iraupena:** 0:01:38. **Hasi:** 00:18:42. **Bukatu:** 00:20:20

- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Auzoko ospakizunak
- Aisia » Jai-giroa » San Juan
- Ohiturak eta bizimodua
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak

Laburpena:

San Juan sua piztutakoan, urte horretan familian edo auzoan hildakoren bat egon bazen, lehendabizi errezatu egiten zen. Gero errezitatu edo kantatu egiten zen. Irene bizilaguna aipatzen du. Aurreko urteko gurutzeak sutara botatzen ziren. Sua bajatzen zenean, gainetik salto egiten zuten.

12. San Juan inguruan, abadeak meza eman eta lurrak bedeinkatu

- **Erref:** ESK-095/020
- **Iraupena:** 0:01:09. **Hasi:** 00:21:03. **Bukatu:** 00:22:12
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Auzoko ospakizunak
- Aisia » Jai-giroa » San Juan
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Ohiturak eta bizimodua
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak

Laburpena:

Bolibarko abadeak, Don Kruzek, San Juan inguruan meza ematen zuen Leten eta meza ostean lurrak bedeinkatzen zituen. Baserritarrek opariren bat ematen zioten.

13. Ekaitza zetorreetan, kandelak piztu eta errezatu

- **Erref:** ESK-095/021
- **Iraupena:** 0:01:19. **Hasi:** 00:22:12. **Bukatu:** 00:23:31
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Beste batzuk
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak

Laburpena:

Erramu igandean, erramua bedeinkatu ondoren soloan ipintzen zen. Garai batean sinesmen handia zegoen. Ekaitza zetorreanean, bizilagunak ermitara joaten ziren korrika kandela piztu eta errezatzera.

14. San Juan goizeko ira eta iruntza

- **Erref:** ESK-095/037
- **Iraupena:** 0:01:41. **Hasi:** 00:36:13. **Bukatu:** 00:37:54
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua
- Aisia » Jai-giroa » Auzoko ospakizunak
- Aisia » Jai-giroa » San Juan

Laburpena:

San Juan eguneko egunsentian batzen zen ira. Santa Lutzian Juan Felixek batzen zuen (bertakoa zelako) eta Aintzanek ipini ("kanpotik" etorritakoa baitzen) Garrantzitsua zen iruntza (ihintza) edukitzea. Aitak esaten zuen iruntza hori azalarentzat eta erreumarentzat ona zela. Senideren batzuk oinutsik pasatzen ziren iraren gainetik, urte guztirako osasuna izateko. Behiak ere ira gainetik pasatzen zituzten.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-12-28

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com